

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Split

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

NABAVA U DRUŠTVU
JADROPLOV D.D.

Split, listopad 2017.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	3
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	3
IV.	NABAVA	4
V.	NALAZ	9
VI.	OCJENA UČINKOVITOSTI NABAVE	12

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Split

KLASA: 041-01/17-10/22
URBROJ: 613-19-17-6

Split, 18. listopada 2017.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI NABAVE U
DRUŠTVU JADROPLOV D.D. ZA 2014. - 2016.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti nabave u društvu Jadroplov d.d. (dalje u tekstu: Društvo) za 2014. - 2016.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 21. lipnja do 18. listopada 2017.

I. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije bila je provjera postupaka nabave kod planiranja nabave, provedbe postupaka nabave te je li Društvo nakon zaključivanja ugovora vodilo računa o zaštiti svojih interesa.

Društvo je osnovano 1947. Nakon pretvorbe poduzeća u društvenom vlasništvu, Društvo u 1993. postaje dioničko društvo u mješovitom vlasništvu. Upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu. Osnovna djelatnost je međunarodni pomorski prijevoz robe vlastitim brodovima u kategoriji slobodne plovidbe, upravljanje posadom i tehničko održavanje brodova, a najvećim dijelom se odvija u inozemstvu. Temeljni kapital iznosi 180.034.140,00 kn. Društvo je u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske (70,4 %), a drugi dioničari sudjeluju u vlasništvu sa sljedećim udjelima: mali dioničari 23,0 %, financijske institucije 4,7 %, trgovačka društva 1,8 % i strane osobe 0,1 %. Društvo je koncem 2016. imalo 22 podružnice u inozemstvu, ima pomorsko učilište, a radi i kao putnička agencija. Koncem 2016. posjeduje i upravlja sa šest brodova. Sjedište je Obala kneza Branimira 16, Split.

Društvo od 2014. do 2016. posluje s gubitkom (u 2014. iskazan u iznosu 118.988.000,00 kn, u 2015. u iznosu 157.639.000,00 kn te u 2016. u iznosu 96.846.000,00 kn). Uprava Društva je izradila Plan sanacije poslovanja, te je u suradnji s nadležnim ministarstvom u 2017. izrađen Program restrukturiranja u skladu s pravilima i propisima Europske unije.

Prema Odluci o popisu pravnih osoba od posebnog državnog interesa (Narodne novine 144/10, 16/14, 55/15 i 105/15), Društvo je od posebnog državnog interesa za Republiku Hrvatsku. Obveznik je primjene Kodeksa korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele (Narodne novine 112/10).

Tijela Društva su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Predsjednik Uprave tijekom 2014., 2015. i 2016. bio je Branimir Kovačić. Nadzorni odbor ima pet članova, od kojih tri bira Skupština, jednog imenuje Centar za restrukturiranje i prodaju te jednog člana imenuje radničko vijeće. Društvo je koncem 2014. imalo 46 zaposlenika, koncem 2015. je imalo 42 zaposlenika, a koncem 2016. je imalo 33 zaposlenika.

U veljači 2015. Hrvatski sabor je donio Strategiju suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020., a u srpnju 2015. Vlada Republike Hrvatske provedbeni dokument Akcijski plan za 2015. i 2016. Društvo je donijelo Akcijski plan za provođenje Antikorupcijskog programa za 2014., kojim su postavljeni ciljevi koji se odnose na jačanje integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu, stvaranje preduvjeta za sprječavanje korupcije na svim razinama te afirmacija pristupa nulte tolerancije na korupciju. Imenovana je osoba za nepravilnosti, povjerenik za etiku te službenik za informiranje. Akcijski plan za provođenje Antikorupcijskog programa za 2015. i 2016. nije donesen.

Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13, 13/14 i 120/16).

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili provjeriti:

- je li sustav nabave u Društvu učinkovit
- je li postojala stvarna potreba za određenom nabavom
- jesu li rezultati provedenih postupaka omogućili postizanje zadovoljavajuće vrijednosti za uloženi novac.

Sustav nabave ocjenjuje se kao *učinkovit* kod društava koja su dobro organizirala planiranje nabave, koja upravljaju postupcima nabave u skladu s propisima i svojim općim aktima, te koja primjereno prate ostvarenje i provedbu ugovora. Ovu ocjenu mogu dobiti i društva kod kojih su utvrđene određene slabosti i propusti koje ne utječu značajno na učinkovitost sustava nabave. Sustav nabave je *učinkovit, pri čemu su potrebna određena poboljšanja* ako su utvrđene određene slabosti i propusti, pri čemu se nekoliko danih preporuka može odnositi na područja visokog rizika. Sustav nabave *nije učinkovit, te su potrebna značajna poboljšanja* ako su utvrđene značajne slabosti i propusti, pri čemu se nekoliko danih preporuka može odnositi na područja visokog i vrlo visokog rizika. Sustav nabave *nije učinkovit i ciljevi nabave nisu postignuti* ako su utvrđene značajne slabosti i propusti, pri čemu se više od tri dane preporuke mogu odnositi na područja vrlo visokog rizika, te grubo nepoštivanje propisa i općih akata kojima je uređen sustav nabave. *Područja visokog rizika* su područja za koja je ocijenjeno da se radi o značajnim slabostima za koje je potrebna pravodobna reakcija uprave (menadžmenta). *Područja vrlo visokog rizika* su područja kod kojih je ocijenjeno da je potrebna žurna reakcija uprave (menadžmenta), jer se radi o ozbiljnim slabostima unutarnjih kontrola ili pitanjima upravljanja rizicima.

Područje revizije je određeno na temelju ocjene rizika, objavljenih napisa u medijima, te interesa javnosti za uspostavljanje učinkovitog sustava nabave u Društvu, jer se radi o društvu u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske. Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: planiranje nabave, upravljanje postupcima nabave te zaštita interesa Društva.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U fazi planiranja revizije pribavljene su informacije o načinu na koji sustav nabave funkcionira. U postupku revizije pregledani su propisi, unutarnji akti, obavljen je uvid u poslovnu dokumentaciju, analizirane su unutarnje upute, stručne publikacije i drugi dostupni materijali, obavljeni su intervjui sa zaposlenicima, izravna zapažanja te analiza i usporedba dobivenih podataka. Uspoređena je usklađenost dokumentacije o nabavi s propisima i unutarnjim aktima. Postavljanjem upita i pregledom dokumentacije sustava nabave provjereno je jesu li zaposlenici zaduženi za nabavu i drugi sudionici sa svim ponuditeljima jednako postupali. Istražena je moguća sumnja na neprimjerenu provedbu ili neusklađenost sa zahtjevima sustava nabave.

Okosnicu revizije su činila sljedeća pitanja:

- Je li planiranje nabave dobro organizirano?
- Je li upravljanje postupcima nabave bilo učinkovito?
- Je li Društvo nakon zaključivanja ugovora o nabavi vodilo računa o zaštiti svojih interesa?

IV. NABAVA

Nabava predstavlja značajan proces u poslovanju Društva, a unaprjeđenje sustava nabave ima izravan utjecaj na ekonomičnost, učinkovitost i zakonitost provedbe postupaka nabave.

Planiranje nabave

Planiranje nabave je proces, kojim se određuju ciljevi, dinamika nabave, način i rješenja njihova ostvarenja. Glavni ciljevi kvalitetnog planiranja nabave su određivanje najpovoljnijeg postupka i načina nabave koji prethode zaključenju ugovora o nabavi, racionalno i učinkovito gospodarenje sredstvima te osiguranje poštenog tržišnog nadmetanja kroz poštivanje zakonitosti u provođenju nabave. Kvalitetno planiranje nabave osigurava dobro upravljanje sredstvima financiranja odnosno ispunjavanje načela najbolja vrijednost za uloženi novac.

Društvo nije donijelo pisane procedure za planiranje nabave svih roba, radova i usluga, kojima bi se odredile obveze i odgovornosti pojedinih sudionika u procesu planiranja (tko je zadužen za sastavljanje plana nabave, u okviru koje organizacijske jedinice, tko odobrava plan nabave, prati li se i analizira ostvarenje plana nabave, donose li se izmjene plana nabave te na koji način je organizirano prikupljanje prijedloga nabave).

Potrebe za nabavom su primjereno obrazložene i opravdane, jer se radi o robama, radovima i uslugama neophodnim za neprekinuto poslovanje brodova. Opravdanost nabave prema vrsti i količini roba, radova i usluga se ispituje pri utvrđivanju potreba za nabavom koje su temelj za izradu plana poslovanja, a utvrđuju se analizom realiziranih stavki prethodne i tekuće godine te planiranih aktivnosti Društva za sljedeću godinu, jer brodovi moraju u svakom trenutku biti tehnički ispravni i sigurni za posadu i teret. Ovisno o potencijalnim događajima, tijekom godine analiziraju se zahtjevi voditelja službi, sektora i odjela za pojedinom nabavom vodeći računa o sigurnosti i pouzdanosti brodova te racionalizaciji troškova Društva.

Društvo razmatra, ocjenjuje i primjenjuje mogućnost korištenja unutarnjih kapaciteta i ima pisane dokaze treba li nabaviti nova ili poboljšati postojeća sredstva. Tako su troškovi nabave potrošnog materijala i sitnog inventara za potrebe ureda u Splitu značajno smanjeni u 2015. i 2016., jer su povučeni iz upotrebe pojedinačni pisači čiji su troškovi tonera bili značajni i instaliran je jedan zajednički pisač, koji je istovremeno i kopirni aparat. Osim toga, za vrijeme korištenja (plovidbe) broda članovi posade obavljaju popravke, a u slučaju nemogućnosti šalje se tehničkom sektoru zahtjev za popravak ili servis. Popravak broda organizira inspektor broda, o čemu izvještava zapovjednika odnosno upravitelja stroja broda.

Društvo ima pisane dokaze o istraživanju tržišta nabave. Prikuplja informacije o robama, radovima i uslugama koje namjerava nabaviti te pritom koristi vlastite izvore podataka o dobavljačima (Lista dobavljača), javno objavljene podatke s mrežnih stranica potencijalnih ponuditelja i informacije od srodnih brodarskih kompanija.

Prema obrazloženju odgovorne osobe, Društvo je utvrdilo moguće rizike u provedbi postupaka nabave, odnosno prepoznalo je rizik da ključni dijelovi opreme, usluge i radovi održavanja neće biti isporučeni na vrijeme, u okviru planiranih sredstava i tražene kvalitete te da bi se izbjegao rizik nepotpunosti dostave dijelova potrebnih za remont broda svi potrebni dijelovi se nabavljaju i nekoliko mjeseci prije remonta. Nadalje, Društvo obzirom na predviđeno vrijeme, mjesec dana prije remonta brodove upućuju u zemlje dalekog istoka, gdje je više brodogradilišta s najpovoljnijim cijenama za remont. Odabire se brodogradilište koje će obaviti remont broda na najkvalitetniji način i uz najpovoljniju cijenu.

Društvo nije bilo u obvezi niti je donijelo plan nabave za 2014., 2015. i 2016.

Općim aktima nije uređena obveza prijavljivanja sukoba interesa i nisu pribavljene izjave o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave, što bi moglo imati za posljedicu pravilnost postupaka nabave. Sukob interesa vodi do povrede načela transparentnosti, jednakog postupanja i/ili nediskriminacije koja moraju biti poštivana u ugovoru.

Upravljanje postupcima nabave

Društvo je donijelo unutarnje akte o provedbi postupaka nabave u vezi operativnog poslovanja brodova (održavanje brodova, nabava rezervnih dijelova, inventarskog i potrošnog materijala i hrane, snabdijevanje brodova te osiguranje brodova), te su jasni i razumljivi. Unutarnji akti kojima bi se uredila provedba postupaka nabave ostalih roba, radova i usluga te način upravljanja i odgovornosti u provođenju postupaka nabave nisu doneseni.

Pregledom zahtjeva za ponudu koje Društvo šalje elektronskom poštom ponuditeljima, utvrđeno je da su roba, radovi i usluge koji se nabavljaju jasno i detaljno specificirani, što omogućava usporedbu prikupljenih ponuda. Usluge remonta brodova se obavljaju kontinuirano (nakon dvije godine i šest mjeseci za tri starija broda te nakon pet godina za tri nova broda). Prije odlaska broda u brodogradilište, inspektor broda sastavlja specifikaciju radova (zahtjev za ponudu remonta), koja se elektronskom poštom šalje brodogradilištima.

Potencijalnim ponuditeljima dana su objašnjenja na njihova pitanja bez odlaganja i na jednak način, kada je to zatraženo.

Odjel nabave sastavlja detaljnu i jasnu analiza ponuda u slučajevima prikupljanja više ponuda dobavljača kako bi se usporedile cijene, rok isporuke, uvjeti plaćanja i ostalo.

Odluke o odabiru najpovoljnije ponude primjereno su dokumentirane i obrazložene. Inspektor broda u koordinaciji sa službom nabave pregledava pristigle ponude, odabire najbolju ponudu te odobrava narudžbu.

Pri donošenju odluke o izboru najpovoljnije ponude razmotrene su informacije o ranijim nabavama od određenih dobavljača. Svi dobavljači se upisuju u Listu dobavljača. Društvo odabire dobavljače na temelju njihovih sposobnosti da zadovolje zahtjeve Društva za kvalitetom, cijenom i uvjetima plaćanja.

U slučajevima kada je pristigla i prihvaćena jedna ponuda, obrazloženo je da je nabava obavljena od određenog dobavljača evidentiranog na Listi dobavljača zbog prethodno utvrđenih kvaliteta.

Društvo je osiguralo povjerljivost informacija sadržanih u dokumentaciji za prikupljanje ponuda, kao i ograničeni pristup dokumentaciji. Društvo nije uspostavilo registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu.

S obzirom da Društvo nije obveznik Zakona o javnoj nabavi, nije imalo zakonsku obvezu niti je obavještavalo ponuditelje i širu javnost o rezultatima provođenja postupaka nabave.

Društvo je od 2014. do 2016. nabavilo roba, radova i usluga u vrijednosti 160.029.904,00 kn, od čega je za nabavu u vrijednosti 80.784.769,00 kn ili 50,5 % prikupljalo jednu ili više ponuda, a za nabavu u vrijednosti 79.245.135,00 kn ili 49,5 % nisu prikupljane ponude, a odabir dobavljača je obavljen izravnim ugovaranjem. Vrijednosno najznačajnija je nabava materijala i rezervnih dijelova za brodove u iznosu 54.653.588,00 kn ili 34,2 %, usluga osiguranja brodova u iznosu 26.131.182,00 kn ili 16,3 %, usluga popravaka i održavanja brodova u iznosu 22.802.105,00 kn ili 14,3 % i remonta brodova u iznosu 20.165.317,00 kn ili 12,6 % vrijednosti ukupne nabave. Postupcima revizije obuhvaćena je nabava u vrijednosti 112.067.111,00 kn ili 70,0 % ukupne vrijednosti nabave.

U tablici broj 1 daju se podaci o nabavi roba, radova i usluga od 2014. do 2016., prema vrijednosti i vrsti postupka nabave.

Tablica broj 1

Vrijednost nabave prema vrsti postupka od 2014. do 2016.

u kn

Redni broj	Vrsta postupka	2014.		2015.		2016.	
		Vrijednost nabave	Udjel (%)	Vrijednost nabave	Udjel (%)	Vrijednost nabave	Udjel (%)
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Prikupljanje ponuda	31.731.383,00	50,6	26.912.180,00	51,5	22.141.206,00	49,2
2.	Izravno ugovaranje	31.025.230,00	49,4	25.383.493,00	48,5	22.836.412,00	50,8
	Ukupno	62.756.613,00	100,0	52.295.673,00	100,0	44.977.618,00	100,0

Za nabavu usluga popravaka i održavanja brodova u vrijednosti 22.802.105,00 kn, remonta brodova u vrijednosti 20.165.317,00 kn, goriva za brodove u vrijednosti 16.256.213,00 kn, usluga brokera (posrednik između Društva i unajmitelja broda) u vrijednosti 14.010.152,00 kn, nabavu roba, radova i usluga za potrebe poslovanja ureda u Splitu (potrošni materijal, gorivo, intelektualne usluge te druge usluge) u ukupnoj vrijednosti 3.562.103,00 kn te usluge mobilne komunikacije za brodove u vrijednosti 2.449.245,00 kn, Društvo je odabiralo dobavljače izravnim ugovaranjem. Usluge remonta brodova od 2014. do 2015. je obavljao jedan dobavljač (brodogradilište), a tijekom 2016. dva dobavljača. Unutarnjim aktom (Priručnik uprave iz siječnja 2012.) je utvrđeno da se odabir dobavljača za usluge remonta brodova obavlja prikupljanjem više ponuda.

Društvo je 2014. do 2016. nabavljalo gorivo za brodove od dobavljača koji je odabran izravnim ugovaranjem, na temelju referenci na međunarodnom tržištu. Zbog problema s likvidnošću i kašnjenjem plaćanja, dobavljač je u 2016. tražio plaćanje predujma, te je Društvo gorivo nabavljalo izravnim ugovaranjem od drugog dobavljača koji je ponudio mogućnost odgode plaćanja.

Za nabavu materijala i rezervnih dijelova za brodove i usluga osiguranja brodova u ukupnoj vrijednosti 80.784.769,00 kn, Društvo je prikupljalo ponude. Za nabavu usluge osiguranja brodova u vrijednosti 26.131.182,00 kn, odabran je osiguravatelj na temelju cijene i kvalitete (financijska snaga, brzina i pristup prilikom rješavanja odšteta). Pregledom predmeta nabave (85 računa i ugovora) u ukupnoj vrijednosti 13.726.443,00 kn utvrđeno je da je jedna ponuda prikupljena za 40 predmeta nabave u vrijednosti 7.187.567,00 kn, a dvije ili više ponuda za 45 predmeta nabave u vrijednosti 6.538.876,00 kn.

Izabrani način nabave (prikupljanjem jedne ponude ili izravnim ugovaranjem) nije omogućio najveću konkurenciju u danim okolnostima. Otvorenim postupcima nabave te prikupljanjem više ponuda omogućila bi se veća konkurencija, a time i povoljniji uvjeti nabave.

Rokovi isporuke roba, obavljanja radova te pružanja usluga realno su utvrđeni i poštivani.

Zaštita interesa Društva

Sustav kontrole postupaka nabave je uspostavljen na učinkovit način, koji se provodi kontrolom postupaka nabave, praćenjem izvršenja ugovora o nabavi, te obavljanjem nabave od odabranog dobavljača u skladu s ugovorenim količinama, cijenama i rokovima koju obavljaju osobe ovlaštene za nabavu. Društvo primjenjuje procedure poslovnih procesa u okviru ISO standarda kojima je uređena zaštita interesa Društva te korištenje i održavanje nabavljenih roba, radova i usluga. Na temelju ISO standarda Društvo je donijelo Poslovnik upravljanja kvalitetom, kojim su utvrđeni procesi kontroliranja, kriteriji potrebni da bi se osiguralo učinkovito poslovanje, način mjerenja i analize radnih procesa i proizvoda, te provođenje radnji kojima se osigurava ostvarivanje postavljenih ciljeva kvalitete.

Ugovori su zaključeni, odnosno računi ispostavljeni u skladu s ponudama i nije bilo značajnijih promjena u uvjetima ugovora kojima su omogućeni duži rokovi isporuke i/ili veće cijene roba, radova i usluga.

Društvo je na odgovarajući način riješilo pitanje odgovornosti za nedostatke i naknadu štete tako da je ugovaralo odgovornost za štetu i za nedostatke ili je ugovaralo naknade za nastale troškove u slučaju nepoštivanja rokova.

Društvo nije pribavljalo jamstva, jer prema obrazloženju odgovorne osobe, poslovni model pomorskog prijevoza roba prilikom preuzimanja obveza funkcionira na transparentan i odgovoran način. Jamstvo za isporučenu robu, radove i usluge su potpisane ponude i ugovori. U slučaju sporova vode se sudski sporovi ili arbitraže, a svi sudionici poslovanja na pomorskom tržištu izbjegavaju bilo kakve sporove zbog visokih odvijetničkih troškova te poslovnog ugleda.

Plaćanja isporučениh roba i usluga obavljena su u skladu s ugovorom, odnosno prihvatom ponude elektronskim putem.

Na osnovi postojećih ugovora koji su obuhvaćeni revizijom, Društvo nije bez provedbe novih postupaka nabave nabavljalo dodatne količine roba, radova i usluga.

Društvo provjerava kvalitetu isporučene robe, radova i usluga pri preuzimanju, potpisivanjem zapisnika o primopredaji robe, izvršenim radovima odnosno pruženim uslugama. Računi dobavljača se ovjeravaju na način da se pečatom i potpisom odgovorne osobe potvrđuje da su robe, radovi i usluge isporučene po kvaliteti, količini i cijeni u skladu s ugovorom.

Društvo ocjenjuje način na koji je obavljena nabava od izabranih dobavljača u odnosu na njihovu sposobnost da zadovolje zahtjeve Društva (kvaliteta robe i usluga, cijena i uvjeti plaćanja, isporuka i odgovor na probleme, preporuke dobavljača i podaci o zadovoljstvu njihovih klijenata, odgovor na upite, cijene i davanje ponuda, logistička sposobnost uključujući lokacije i resurse, znanje i iskustvo).

Svi dobavljači od kojih se redovno nabavljaju robe, radovi i usluge te potencijalni dobavljači, upisani su u Listu dobavljača.

Društvo, u skladu s ISO standardima, ocjenjuje svake godine obavljenu nabavu od izabranih dobavljača, s obzirom na njihovu sposobnost da isporuče robe, radove i usluge ugovorene kvalitete, u ugovorenim rokovima i po ugovorenim cijenama. Viši menadžment je upoznat s rezultatima ocjenjivanja.

Društvo nema ustrojenu unutarnju reviziju, jer nije obveznik prema odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 78/15). Prema Kodeksu korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele, nadzorni odbor treba osnovati komisiju za reviziju radi detaljnog analiziranja financijskih izvještaja, nadzora nad računovodstvenom politikom i pružanja podrške računovodstvu društva te uspostave dobre i kvalitetne interne kontrole u društvu. Komisija za reviziju sastavlja se od neovisnih osoba (najmanje tri člana) od kojih najmanje jedan mora imati ekspertna znanja i biti iskusniji u računovodstvenoj materiji, reviziji i financijskom upravljanju. Komisija treba imati otvorenu i neograničenu komunikaciju s upravom i nadzornim odborom, a za svoj rad odgovara nadzornom odboru. S neovisnim revizorom komisija treba raspraviti o primjeni propisa, metodama procjene rizika i rezultatima, visoko rizičnim područjima djelovanja te uočenim većim nedostacima i značajnim manjkavostima u unutarnjem nadzoru. Nadzorni odbor Društva nije osnovao navedenu komisiju.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: planiranje nabave, upravljanje postupcima nabave te zaštita interesa Društva.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje nabave, upravljanje postupcima nabave te zaštitu interesa Društva.

1. Planiranje nabave

1.1. Planiranje nabave je proces, kojim se određuju ciljevi, dinamika nabave, način i rješenja njihova ostvarenja. Društvo nije donijelo pisane procedure za planiranje nabave roba, radova i usluga, kojima bi se odredile obveze i odgovornosti pojedinih sudionika u procesu planiranja (tko je zadužen za sastavljanje plana nabave, u okviru koje organizacijske jedinice, tko odobrava plan nabave, tko je zadužen za praćenje ostvarenja plana nabave), faze i rokovi planiranja, propisali standardizirani obrasci za prikupljanje zahtjeva (prijedloga) za nabavu roba, radova i usluga, objedinjavanje zahtjeva i njihova analiza, tijek kolanja i čuvanja dokumentacije na temelju koje se sastavlja plan nabave, sastavljanje pregleda ostvarenja plana, izvješćivanje i druga pitanja u vezi planiranja nabave te način prikupljanja potreba za nabavom.

Društvo nije bilo u obvezi niti je donijelo plan nabave za 2014., 2015. i 2016. Donošenjem i objavom plana nabave na mrežnim stranicama Društva omogućilo bi se većem broju gospodarskih subjekta da se pravodobno pripreme za dostavljanje ponude na javni poziv za nadmetanje. Veći broj ponuda mogao bi pridonijeti postizanju povoljnijih cijena predmeta nabave.

Općim aktima nije uređena obveza prijavljivanja sukoba interesa i nisu pribavljene izjave o nepostojanju sukoba interesa od zaposlenika uključenih u postupke nabave, što bi moglo imati za posljedicu pravilnost postupaka nabave. Sukob interesa može za posljedicu imati povredu načela transparentnosti, jednakog postupanja i/ili nediskriminacije koja moraju biti poštivana u ugovoru.

Državni ured za reviziju predlaže donijeti pisane procedure za planiranje nabave kojima bi se odredile obveze i odgovornosti sudionika u procesu planiranja, tijekom kolanja i čuvanja dokumentacije na osnovi koje se sastavlja plan nabave, faze i rokovi planiranja te podaci koje trebaju sadržavati zahtjevi organizacijskih jedinica za nabavu. Nadalje, predlaže donijeti plan nabave za poslovnu godinu te plan nabave objaviti na mrežnim stranicama Društva. Predlaže redovito pribavljati izjave o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave.

1.2. *U vezi s donošenjem pisanih procedura za planiranje nabave, Društvo prihvaća prijedlog i navodi da će donijeti pisane procedure uzimajući u obzir specifičnosti djelatnosti međunarodnog pomorskog prijevoza. Navodi, da se na direkciju odnosi 2,0 % do 3,0 % usluga i sirovina u okviru ostalih troškova poslovanja, a sve drugo na operativne troškove brodova koji su po svojoj prirodi različiti i nemoguće ih je definirati zajedničkom procedurom, te smatraju da bi ista ugrozila efikasnost poslovanja i napravila moguću veću komercijalnu štetu Društvu. Nadalje, navodi da klasične pisane procedure, koje donose trgovačka društva koja posluju na području Republike Hrvatske i nabavljaju robu od domaćih dobavljača, mogu primijeniti na nabavu roba i usluga koje u Društvu čine 2,0 % ukupnih troškova.*

Isto tako, navodi da će pristupiti izradi procedura za troškove direkcije, ali navedeni postotak jasno pokazuje da je dosadašnja praksa mogla u neznatnoj mjeri imati diskriminirajući učinak na tržišno natjecanje.

U vezi s donošenjem plana nabave, navodi da su sve stavke nabave sadržane u financijskom planu poslovanja koji se koncem poslovne godine donosi za slijedeću godinu, na temelju ostvarenja prethodne godine i informacija o dodatnim potrebama koje su poznate u trenutku izrade financijskog plana. U vezi s objavom plana na mrežnim stranicama Društva, navodi da financijski plan, koji se dostavlja Nadzornom odboru na suglasnost, predstavlja poslovnu tajnu te da ne treba, odnosno ne smije biti objavljen na mrežnim stranicama Društva.

U vezi s pribavljanjem izjava o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave, Društvo prihvaća prijedlog i navodi da će općim aktom urediti obvezu prijavljivanja sukoba interesa, te pribavljati navedene izjave od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave.

2. Upravljanje postupcima nabave

2.1. Društvo je donijelo unutarnje akte o provedbi postupaka nabave u vezi operativnog poslovanja brodova (održavanje brodova, nabava rezervnih dijelova, inventarskog i potrošnog materijala i hrane, snabdijevanje brodova te osiguranje brodova). Unutarnji akti kojima bi se uredila provedba postupaka nabave ostalih roba, radova i usluga te način upravljanja i odgovornosti u provođenju postupaka nabave nisu doneseni. Društvo nije uspostavilo registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu.

Društvo je od 2014. do 2016. nabavilo roba, radova i usluga u vrijednosti 160.029.904,00 kn, od čega je za nabavu u vrijednosti 80.784.769,00 kn ili 50,5 % prikupljalo jednu ili više ponuda, a za nabavu u vrijednosti 79.245.135,00 kn ili 49,5 % nisu prikupljane ponude, a odabir dobavljača je obavljen izravnim ugovaranjem. Pregledom računa u iznosima većim od 100.000,00 kn u ukupnoj vrijednosti 13.726.443,00 kn utvrđeno je da je jedna ponuda prikupljena za 40 predmeta nabave (računa) u vrijednosti 7.187.567,00 kn, a više ponuda za 45 predmeta nabave (računa) u vrijednosti 6.538.876,00 kn. Za usluge remonta brodova nisu prikupljane ponude što nije u skladu s unutarnjim aktom kojim je utvrđeno da se odabir dobavljača za remont brodova (brodogradilišta) obavlja prikupljanjem više ponuda. Izabrani način nabave nije omogućio najveću konkurenciju u danim okolnostima. Otvorenim postupcima javne nabave i prikupljanjem više ponuda omogućila bi se veća konkurencija, a time i povoljniji uvjeti nabave.

Državni ured za reviziju predlaže donijeti unutarnji akt kojim će se urediti provedba postupaka nabave svih roba, radova i usluga. Predlaže uspostaviti registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu. Predlaže za nabavu usluga remonta brodova prikupljati više ponuda u skladu s unutarnjim aktom. Predlaže provoditi otvorene postupke nabave koji će omogućiti prikupljanje većeg broja ponuda čime se omogućava tržišno natjecanje, izbjegava diskriminirajući učinak te postiže mogućnost dobivanja najpovoljnije ponude.

2.2. *U vezi s prikupljanjem više ponuda za nabavu usluga remonta brodova u skladu s unutarnjim aktom te u vezi s provođenjem otvorenih postupaka nabave, Društvo navodi da je za remont brodova u 2014. i 2015. koristilo usluge velikih kineskih brodogradilišta (višegodišnja praksa), dok su u 2016. zatražili četiri ponude za remont jednog broda.*

Također, navodi da su usluge remonta koristili od navedenih brodogradilišta radi uštede u vremenu jer se nalaze na Dalekom istoku gdje Društvo obavlja veliki dio prometa roba, te da je omjer kvalitete i cijene usluga koje pružaju bio najprihvatljiviji. Nadalje, navodi da su u većem broju slučajeva za nabavu hrane, potrošnog materijala i rezervnih dijelova za brodove, zbog kratkog zadržavanja brodova u luci, koristili usluge lokalnih dobavljača. Isto tako, navodi da su gorivo nabavljali od dobavljača koji osigurava opskrbu u lukama širom svijeta i to samo u situaciji između dva uposlenja broda kada brod nema dostatnu količinu goriva. Navodi, da se nabava rezervnih dijelova najvećim dijelom obavljala kod proizvođača originalnih dijelova ili zadovoljavajućih zamjenskih dijelova, te su se nabavljeni dijelovi zadržavali u skladištu u inozemstvu i u trenutku potrebe slali na brod, a u slučaju potrebe rezervnih dijelova kod neplaniranih situacija, nabava se obavljala kod dobavljača ovisno o luci gdje se brod nalazi i vremenu zadržavanja. Nadalje, navodi da su se zbog dugotrajne krize na međunarodnom pomorskom tržištu od 2014. do 2016. suočili s problemima likvidnosti i odgodom u podmirivanju dospjelih obveza što je rezultiralo otežanim uvjetima nabave u kojima su dobavljači tražili osiguranje plaćanja predujma, te je zbog nemogućnosti ispunjavanja takvih uvjeta odabiralo dobavljače koji su davali povoljnije uvjete plaćanja, radi normalnog operativnog poslovanja brodova. U vezi s donošenjem unutarnjeg akta kojim će se urediti provedba postupaka nabave svih roba, radova i usluga, te uspostavljanjem registra dokumentacije i središnjeg mjesta pohranjivanja dokumentacije za nabavu, Društvo se nije očitovalo.

3. Zaštita interesa Društva

- 3.1. Prema Kodeksu korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele, nadzorni odbor treba osnovati komisiju za reviziju radi detaljnog analiziranja financijskih izvještaja, nadzora nad računovodstvenom politikom i pružanja podrške računovodstvu društva te uspostave dobre i kvalitetne interne kontrole u društvu. Komisija za reviziju sastavlja se od neovisnih osoba (najmanje tri člana) od kojih najmanje jedan mora imati ekspertna znanja i biti iskusniji u računovodstvenoj materiji, reviziji i financijskom upravljanju. Komisija treba imati otvorenu i neograničenu komunikaciju s upravom i nadzornim odborom, a za svoj rad odgovara nadzornom odboru. S neovisnim revizorom komisija treba raspraviti o primjeni propisa, metodama procjene rizika i rezultatima, visoko rizičnim područjima djelovanja te uočenim većim nedostacima i značajnim manjkavostima u unutarnjem nadzoru. Nadzorni odbor Društva nije osnovao navedenu komisiju.

Državni ured za reviziju predlaže osnovati komisiju za reviziju.

- 3.2. *U vezi s osnivanjem komisije za reviziju, Društvo prihvaća preporuku. Navodi da će Uprava predložiti Nadzornom odboru osnivanje komisije za reviziju u skladu s Kodeksom korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele.*

VI. OCJENA UČINKOVITOSTI NABAVE

Društvo je odgovorno za učinkovitu nabavu te za provođenje postupaka nabave u skladu s unutarnjim propisima koji reguliraju postupke nabave.

Potrebe za nabavom su primjereno obrazložene i opravdane, jer se radi o robama, radovima i uslugama neophodnim za neprekinuto poslovanje brodova, pri čemu se istodobno vodi računa o sigurnosti i pouzdanosti te racionalizaciji troškova. Društvo razmatra, ocjenjuje i primjenjuje mogućnost korištenja unutarnjih kapaciteta, odnosno razmatra treba li nabaviti nova ili poboljšati postojeća sredstva. Društvo ima pisane dokaze o istraživanju tržišta i utvrdilo je moguće rizike u provedbi postupaka nabave. Društvo nema pisane procedure za planiranje nabave, kojima bi se utvrdilo tko je zadužen za sastavljanje plana nabave, u okviru koje organizacijske jedinice, tko odobrava plan nabave, prati li se i analizira ostvarenje plana nabave, donose li se izmjene plana nabave te na koji način je organizirano prikupljanje prijedloga nabave. Društvo nije u obvezi niti je donijelo plan nabave za 2014., 2015. i 2016. Općim aktima nije uređena obveza prijavljivanja sukoba interesa i nisu pribavljane izjave o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave.

Roba, radovi i usluge koji se nabavljaju jasno i detaljno su specificirani, što omogućava usporedbu prikupljenih ponuda. Potencijalnim ponuditeljima dana su objašnjenja na njihova pitanja bez odlaganja i na jednak način, kada je to zatraženo. U slučajevima prikupljanja više ponuda sastavlja se detaljna i jasna analiza ponuda, uz obrazloženje izbora najpovoljnije ponude. Kod traženja i odabira najpovoljnije ponude podaci o dobavljačima se provjeravaju u Listi dobavljača te se razmatraju informacije o ranijim nabavama. Prema obrazloženju odgovorne osobe, u slučajevima kada je nabava obavljena od određenog dobavljača s Liste dobavljača, ponude drugih ponuditelja nisu zatražene zbog prethodno utvrđenih kvaliteta dobavljača. Društvo je osiguralo povjerljivost informacija sadržanih u dokumentaciji za prikupljanje ponuda, kao i ograničeni pristup dokumentaciji. Nije uspostavljen registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu. Rokovi isporuke roba, obavljanja radova te pružanja usluga realno su utvrđeni i poštivani. Društvo nije obavještavalo ponuditelje i širu javnost o izboru najpovoljnije ponude jer nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi te nije imalo obvezu informiranja javnosti o provođenju postupaka nabave. Unutarnji akti o provedbi postupaka nabave u vezi operativnog poslovanja brodova (održavanje brodova, nabava rezervnih dijelova, inventarskog i potrošnog materijala i hrane, snabdijevanje brodova te osiguranje brodova) su razumljivi i jasni, dok za nabavu ostalih roba, radova i usluga unutarnji akti nisu doneseni. Za nabavu roba, radova i usluga u vrijednosti 79.245.135,00 kn nisu prikupljane ponude, a odabir dobavljača je obavljen izravnim ugovaranjem. Društvo nije u skladu s unutarnjim aktom za usluge remonta brodova Društvo prikupljalo više ponuda. Izabrani način nabave nije omogućio najveću konkurenciju u danim okolnostima.

Uspostavljen je učinkovit sustav kontrole postupaka nabave koji se provodi kontrolom odabira najpovoljnije ponude, izvršenja ugovora i kontrolom odabranog dobavljača u pogledu količina, cijena i rokova isporuke. Ugovori su zaključeni, odnosno računi ispostavljeni u skladu s ponudama i nije bilo značajnijih promjena u uvjetima ugovora kojima su omogućeni duži rokovi isporuke i/ili veće cijene roba, radova i usluga. Društvo je na odgovarajući način riješilo pitanje odgovornosti za nedostatke i naknadu štete.

Nije pribavljalo jamstva, jer prema obrazloženju odgovorne osobe, poslovni model pomorskog prijevoza roba prilikom preuzimanja obveza funkcionira na transparentan i odgovoran način. Plaćanja isporučenih roba i usluga obavljena su u skladu s ugovorom odnosno prihvaćanjem ponude elektronskim putem.

Na osnovi postojećih ugovora, nisu nabavljene dodatne količine roba, radova i usluga, bez provedbe novih postupaka nabave. Pri preuzimanju provjerava se kvaliteta robe, radova i usluga. Ocjenjuje se način na koji je obavljena nabava od izabranih dobavljača u odnosu na njihovu sposobnost da isporuče robe, radove i usluge ugovorene kvalitete, u ugovorenim rokovima i po ugovorenim uvjetima. Viši menadžment je upoznat s rezultatima ocjenjivanja. Društvo nema ustrojenu unutarnju reviziju, jer prema odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru nije obveznik ustrojavanja unutarnje revizije. Komisija za reviziju nije osnovana.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da sustav nabave u Društvu nije bio učinkovit, te su potrebna značajna poboljšanja. Zbog navedenog daje sljedeće preporuke:

- donijeti pisane procedure za planiranje nabave kojima bi se odredile obveze i odgovornosti sudionika u procesu planiranja, tijek kolanja i čuvanja dokumentacije na osnovi koje se sastavlja plan nabave, faze i rokovi planiranja te podaci koje trebaju sadržavati zahtjevi organizacijskih jedinica za nabavu
- donositi planove nabave te ih objavljivati na mrežnim stranicama
- općim aktom urediti obvezu prijavljivanja sukoba interesa
- redovito pribavljati izjave o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave
- općim aktom urediti provedbu postupaka nabave svih roba, radova i usluga
- uspostaviti registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu
- za nabavu usluga remonta brodova prikupljati više ponuda u skladu s unutarnjim aktom
- pri izboru načina nabave prednost dati otvorenim postupcima nabave kako bi se omogućila najveća konkurencija u danim okolnostima
- osnovati komisiju za reviziju.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi se provedbom navedenih preporuka povećala razina javne odgovornosti za gospodarsko i racionalno upravljanje sredstvima i ušteda sredstava pri nabavi roba, radova i usluga, što bi trebalo pridonijeti većoj učinkovitosti i transparentnosti sustava nabave.